

minorities. En aquest cas, el rei Pere el Catòlic va decidir defensar els seus súbdits de Provença, els càtars, enfront el papat. I els càtars són un paradigma dels "sense veu" que a cada etapa històrica canvien de nom. Ells reclamaven una actitud més evangèlica i practicaven el baptisme de foc o la imposició de mans fent ús d'una energia còsmica d'alta vibració que avui seria matèria de física quàntica. Els càtars van ser perseguits i esborrats del mapa pel fanatisme, representat en aquell moment per la inquisició, i com totes les minories expressen el dret a ser diferent. Aquest fet ens recorda l'enfrontament entre el discurs del pensament únic i la diversitat d'opinió. Suposo que això us sona. En termes actuals parlariem d'integrisme i multiculturalitat o també de vertebració de l'estat, autonomies i estat plural. Fixeu-vos, doncs, si no estem parlant d'una història repetida i propera.

Carles Fages de Climent –en la conferència pronunciada al Casino Menestral de Figueres l'any 1956– imagina amb ironia com haurien anat les coses si la batalla de Muret s'hagués guanyat. Segons paraules textuais de l'autor: «el rei establiria la capital a Vila-sacra, i a Vilabertran hi hauria una universitat de teologia, amb càtedra lliure per explicar totes les heretgies, com a prova de l'esperit crític, obert i liberal, i la tolerància del bon federalisme empordanès» (Fages, però, no parla del seny i de la capacitat d'entesa que seria útil recordar a la societat en general i als nostres polítics actuals, en particular).

Si els càtars i els templers són un exponent de llibertat, el nom de Creixell va unit a la mitopoètica del país, i sobretot a la del microcosmos empordanès evocat per Jacint Verdaguer o per Joan Maragall, que el 1906, en la celebració a Figueres de la "Festa del Concurs Artístic Català", que seria el precedent de l'Ateneu Empordanès de Barcelona, consagrava el "mite empordanès" en pronunciar el conegut discurs "Als empordanesos" en el qual defineix l'Empordà com a terra de llibertat.

Aquesta idea, juntament amb la de tornaveu hel·lènic i país amb gent de tarannà somiador, irònic i arrauxat serà recollida posteriorment per escriptors com Miquel de Palol, Josep Pla o Maria Àngels Anglada. Però si existeix un Empordà

Ofici solemne durant la Festa Major de 2005.

poètic pentinat per la tramuntana, aquest és el paisatge del cor de l'Alt Empordà on se situa Creixell, que conté tots els elements paisatgístics del paradigma empordanès: els xiprers que evoca Montserrat Vayreda, la relativa proximitat al mar per on ha acalat el substrat cultural hel·lènic que apassionava Maria Àngels Anglada, el testimoni de les vinyes i oliveres recordat per Maria Àngels Vayreda, la tramuntana poetitzada per Jaume